

Udskriftsdato: 15. december 2025

KEN nr 9307 af 15/09/1997 (Gældende)

Ankestyrelsens principafgørelse O-127-97 om kontanthjælp - tilbagebetaling - bortfald - forældelse

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: J.nr.: 201500-96

Ankestyrelsens principafgørelse O-127-97 om kontanthjælp - tilbagebetaling - bortfald - forældelse

Resume:

Ankestyrelsen fandt, at reglerne i bistandsloven §§ 25 - 27 (nu aktivlovens §§ 91-95) udtømmende gør op med i hvilke situationer, der kan kræves tilbagebetaling af kontanthjælp, kravets gennemførelse samt bortfald.

Efter disse regler bortfalder et tilbagebetalingskrav, når der er gået 5 år efter hjælpens ophør uden at der har været økonomisk mulighed for at gennemføre kravet.

Ankestyrelsen fandt således, at 1908-loven om forældelse ikke fandt anvendelse.

Love:

Lov om social bistand - lovbekendtgørelse nr. 110 af 26. februar 1996 - § 27, stk. 4

Lov om aktiv socialpolitik - lovbekendtgørelse nr. 1460 af 12. december 2007 - § 91 og § 95

Sagsfremstilling:

Ansøger havde igennem 12 år boet og arbejdet som arkitekt i udlandet. Han ophørte i firmaet i februar 1988 og havde efterfølgende søgt arkitektarbejde via andre firmaer i udlandet, men havde ikke opnået beskæftigelse.

Manden havde i 1987 indgået ægteskab med en udenlandsk statsborger. Parret flyttede til Danmark i august 1988. Hustruen var uddannet sekretær og var opsagt fra et sekretærjob i juni 1988.

De søgte i august 1988 om økonomisk hjælp på grund af arbejdsløshed. Ved ansøgningen oplyste parret til kommunen, at de boede til leje hos ansøgers fader. Endvidere oplyste de, at de siden mandens firing havde levet af opsparede midler, hvoraf der resterede ca. 1.800 kr. Ansøger fik udbetalt løn sidste gang den 1. marts 1988 med kr. 14.700. For ægtefællens vedkommende var der udbetalt løn for sidste gang den 1. juni 1988 med netto ca. 7.840 kr.

Det var overfor forvaltningen oplyst, at parret havde boet i lejlighed i udlandet.

Der forelå i sagen en erklæring underskrevet af manden den 24. august 1988 vedrørende oplysninger om formueforhold. Det fremgik heraf, at der ikke var aktiver i fast ejendom, ikke indestående i et pengeinstitut, men parret havde 200 aktier i et udenlandsk firma. Der var ikke angivet nogen passiver i fast ejendom eller bankgæld.

Kontanthjælpen ophørte den 28. februar 1990, hvor ansøger fik arbejde. Sidst i maj 1990 anmodede ansøger påny om kontanthjælp som følge af ledighed. Han var fratrådt sin stilling den 2. april 1990. Sidste lønudbetaling var den 2. april 1990 med 1 måneds løn.

Forvaltningen bevilgede herefter kontanthjælp frem til 1. november 1990, hvor ansøger igen fik arbejde.

I forbindelse med ansøgningen om kontanthjælp sidst i februar 1990 blev ansøger ikke anmodet om økonomiske oplysninger vedrørende formueforhold.

I september 1990 fik socialforvaltningen en opringning fra skatteforvaltningen, som oplyste, at ansøger den 1. oktober 1988 havde købt en fiskekutter til 150.000 kr. Han skulle til skatteforvaltningen have oplyst, at pengene var lånt af en svoger. Kutteren lå i en dansk havn.

Der blev i anledning af skatteforvaltningens oplysninger ikke foretaget yderligere fra socialforvaltningens side.

I november 1991 blev ansøger i anledning af en ny kontanthjælpsansøgning konfronteret med skatteforvaltningens oplysninger. Han oplyste ved den lejlighed til socialforvaltningen, at han ikke ejede kutteren, men det gjorde svogeren. Han var i den forbindelse kun stråmand her i Danmark, idet kutteren skulle sejle under dansk flag, og det kunne svogeren ikke få tilladelse til.

Midt i november 1991 oplyste skatteforvaltningen til socialforvaltningen, at ansøger ved samtalen i 1990 havde oplyst, at han ejede skibet, og at hans planer var at sejle rundt i verden på de store have. Når han ikke havde flere penge, ville han tage fragt med fra sted til sted.

I november 1991 besluttede forvaltningen, at ansøger skulle anmodes om en skriftlig redegørelse for forholdene omkring kutteren.

Samme måned ringede ansøger til forvaltningen og oplyste, at han ikke ønskede at opretholde ansøgningen om kontanthjælp, idet han nu tog afsted igen for at fiske.

Sagen blev herefter henlagt.

I juli 1995 blev spørgsmålet om kutteren genoptaget i socialforvaltningen på baggrund af en henvendelse fra skatteforvaltningen. Skatteforvaltningen oplyste ved den lejlighed, at det ikke kun drejede sig om kr. 150.000, men om et større beløb, og at der i øvrigt var fremkommet oplysninger om, at svogeren havde oplyst, at han ikke havde lånt ægteparret pengene.

Der blev i den forbindelse indhentet yderligere oplysninger, hvoraf fremgik, at ægteparret ved tilflytningen til Danmark havde en formue i udlandet svarende til ca. 1.000.000 danske kr., som stammede fra overskud af salg af fast ejendom, salg af 2 biler samt opsparing.

I oktober 1995 oplyste ansøger til socialforvaltningen, at parret ikke havde nogen penge, da de kom til Danmark, idet overskuddet fra hussalget først kom i 1989. I udlandet tog det lang tid at få pengene fra salget af et hus. Han bekræftede dog, at han godt kunne have medtaget nogle af pengene, men valgte at lade dem blive i udlandet.

Ansøger havde i et brev til skatteforvaltningen i anledning af klage over skatteansættelsen for indkomstårene 1991 og 1992 oplyst, at parret efter deres ankomst til Danmark begyndte at modtage kontanthjælp, men han huskede ikke de nærmere omstændigheder herom. I forbindelse med ansøgningen havde ansøger ikke oplyst, at parret havde ca. 80.000 pund, fordi han fejlagtigt troede, at pengene så ville være skattepligtige i Danmark. Grunden til at ægteparret flyttede til Danmark var, at han havde købt en gammel fiskekutter, som han ville ombygge. Kommunen rejste sag om socialt bedrageri, men manden blev frifundet i retten for anklagen, og erstatningskravet afvist.

Kommunen krævede herefter kontanthjælpen tilbagebetalt i henhold til bistandslovens § 25, stk. 1, nr. 1.

Nævnet fandt ikke, at kravet på tilbagebetaling af kontanthjælpen var forældet - hverken for første periode fra 1. september 1988 til 28. februar 1990 eller anden periode fra 1. maj 1990 til 30. november 1990.

Nævnet bemærkede, at i henhold til 1908-loven om forældelse, forældes sådanne krav efter 5 år, men først fra det tidspunkt, hvor kommunen var blevet klar over, at kravet bestod. Dette blev kommunen ikke klar over før i juli måned 1995, hvor skatteforvaltningen oplyste, at pengene til kutteren ikke var lånt, men stammede fra ansøgers egen formue.

Det forhold, at ansøger ved retten var blevet frifundet for socialbedrageri, hindrede ikke, at kommunen kunne kræve tilbagebetaling i henhold til bistandslovens § 25, stk. 1, nr. 1. Der henvistes til SM O-88-88.

Nævnet tiltrådte kommunens krav om tilbagebetaling af den kontanthjælp, ansøger havde modtaget i perioden fra 1. september 1988 til 28. februar 1990 og fra 1. maj 1990 til 30. november 1990, i henhold til bistandslovens § 25, stk. 1, nr. 1, jf. bistandslovens § 18.

Nævnet fandt, at ansøger havde tilsidesat sin oplysningspligt i henhold til bistandslovens § 18 og i øvrigt mod bedre vidende uberettiget havde modtaget ydelser i henhold til bistandsloven i ovennævnte perioder.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøger ved sin ansøgning om økonomisk hjælp i august måned 1988 blev spurgt om, hvilke aktiver/formue han havde, og at kommunen krævede dokumentation herfor. Han måtte således have været vidende om, at hans formueforhold havde betydning for, om han kunne få økonomisk hjælp.

På trods heraf oplyste han ikke, at han havde en formue på ca. 1 mill. danske kroner. Nævnet fandt derfor, at han havde tilsidesat sin oplysningspligt i henhold til bistandslovens § 18 og i øvrigt mod bedre vidende uberettiget havde modtaget kontanthjælp i de to ovennævnte perioder. Det forhold, at han ikke blev afkrævet fornyede oplysninger i forbindelse med sin ansøgning om økonomisk hjælp i perioden fra 1. maj 1990 til 30. november 1990 bevirkede ikke, at kommunen ikke kunne kræve ydelser i denne periode tilbagebetalt. Nævnet lagde herved vægt på, at ansøger ved ansøgningen i august måned 1988 burde have indset, at hans formueforhold havde betydning for udbetalingen af kontanthjælpen.

Sagen blev behandlet i principielt møde til afklaring af, hvornår et krav om tilbagebetaling af kontanthjælp bortfalder eller forældes.

Afgørelse:

Ankestyrelsen fandt, at kravet om tilbagebetaling af kontanthjælp for perioderne 1. september 1988 til 28. februar 1990 og 1. maj 1990 til 30. november 1990 måtte anses for bortfaldet. Ankestyrelsen lagde herved til grund, at forholdet skulle bedømmes efter bistandslovens regler, jf. §§ 25-27. Disse bestemmelser måtte anses for udtømmende at gøre op med i hvilke situationer, der kunne kræves tilbagebetaling af kontanthjælp efter bistandsloven, kravets gennemførelse samt bortfald.

Efter bistandslovens § 27, stk. 4, bortfalder et tilbagebetalingskrav, når der er gået 5 år efter hjælpens ophør, uden at der efter reglerne i § 27, stk. 1 og 2, har været økonomisk mulighed for at gennemføre kravet.

Ankestyrelsen lagde for så vidt angår perioden fra 1. september 1988 til 28. februar 1990 vægt på, at 5-årsfristen udløb den 28. februar 1995, uden at kommunen havde rejst kravet overfor ansøger.

For så vidt angik perioden 1. maj 1990 til 30. november 1990 udløb 5 årsfristen den 30. november 1995, uden at kommunen havde rejst kravet efter bistandslovens bestemmelser.

Ankestyrelsen lagde ved afgørelsen vægt på, at kommunen i forbindelse med henvendelsen fra skatteforvaltningen i september 1990 havde haft mulighed for at iværksætte undersøgelser af ansøgers økonomiske forhold.

Ankestyrelsen fandt ikke, at det forhold, at kommunen efterfølgende havde rejst straffesag om socialt bedrageri og medtaget erstatningskravet herunder, medførte, at fristen for at rejse krav efter bistandslovens bestemmelser var afbrudt.

Ankestyrelsen ændrede således ankenævnets afgørelse.